

ZÁMECKÁ KNIHOVNA HRABAT CHORYNSKÝCH

Lucie Heilandová

Zámecká knihovna hrabat Chorynských je dnes uložena v historickém fondu Moravské zemské knihovny a nyní probíhá její katalogizace. Knihovna Chorynských je největší kompaktní knihovnou nacházející se ve sbírkách historického fondu MZK. Její jedinečnost je podtržena i tím, že nebyla rozmělněna do fondu MZK, zůstala zachovaná téměř v původní velikosti a bylo dodrženo i autentické řazení knih. Knihovnu Chorynských v dnešní podobě tvoří dvě dříve samostatné šlechtické knihovny, definitivně sloučené ve dvacátých letech dvacátého století, a to knihovna Chorynských a knihovna Walldorfů. Dalo by se říci, že cennější základ knihovny najdeme ve walldorfské knihovně, odkud pochází převážná část nejstarších tisků ze 16. století, prvotisků a rukopisů, ale obě knihovny jsou odrazem aktivního čtenářského zájmu a snahy o vybudování kompaktní, reprezentativní knihovny, která by obsahovala literaturu ze všech oborů a oblasti lidské činnosti. Již v období humanismu a renesance vznikl určitý model struktury šlechtických knihoven, které vedle děl teologických obsahovaly antickou klasiku, humanistickou rétoriku a jazykovědu, stejně jako politologii a filozofii, práce historické, právnické i zeměpisné.¹ Stejně jako v ostatních zámeckých knihovnách lze v chorynské i walldorfské knihovně vysledovat obecné trendy shromažďování některých obsahových kategorií, které přímo souvisely se životem aristokracie. Setkáváme se v nich s celou škálou přírodovědeckých, technických i humanitních oborů, stejně jako genealogiemi, poezií, cestopisy, beletrií a dalšími díly psanými autory od antických dob po autory žijícími v 19. století. Jelikož se jedná o světské knihovny, je zde náboženská literatura zastoupena jen okrajově. Protože zámecké knihovny nejednou plnily funkci vzdělávací, nalezneme v nich učebnice a pedagogickou literaturou, v našem případě se jedná především o univerzitní teze, jazykové a matematické učebnice. Z praktického důvodu se v knihovnách nacházely publikace související se správou velkostatku a stavebními úpravami sídla i údržbou zahrad. Dominantním jazykem knih vytištěných do 17. století je u obou knihoven latina, od 18. století zde však zcela převažuje němčina, kterou byla tištěna více než polovina doposud zkatalogizovaných tisků. Druhým převládajícím jazykem je francouzština, jazyk aristokracie 18. století, kterou je tištěno kolem

¹ Martin Pleva, Knihovny několika moravských barokních šlechticů na základě jejich pozůstatkových inventářů. *Opera romanica* 1, 2000, s. 152.

2 500 tisků. Další jazyky jsou zde zastoupeny spíše sporadicky, italských tisků se zde objevuje jen něco kolem 250 a další jazyky jako angličtina, řečtina, španělština či holandština jsou zde zastoupeny jen v několika desítkách exemplářů. Ryze česky tištěných knih jsme v knihovně Chorynských doposud objevili jen šest, i když je nutné podotknout, že knih tištěných na českém území se zde nachází kolem tisíce.

Walldorfská knihovna obsahuje tisky 16.–18. století, nejvíce jsou zde zastoupeny právnické knihy, což odpovídá také zaměření jednotlivých příslušníků rodu. Všichni členové rodu se totiž právem zabývali a byli buď zemskými sudími, přisedícími zemského soudu a tribunálu, nebo se aktivně podíleli na politickém dění a zastávali řadu dvorských úřadů. Nikoho proto nepřekvapí obsah jejich knihovny, kde nalezneme především právnickou literaturu, kterou mohli využít a používali v praxi. Jsou zde edice římského, německého, českého i církevního práva, literatura týkající se speciálních právních problémů, soudních institucí, univerzitní teze apod. Kromě toho se v jejich knihovně objevují díla antických autorů, různé encyklopedie, historie, několik uměleckých publikací nebo teologické spisy. Dalo by se říci, že jde o obvykle strukturovanou encyklopedickou zámeckou knihovnu vzniklou do poloviny 18. století, prioritně zaměřenou na právnické povolání majitelů.

Nejvýznamnější osobností rodu, která velice výrazně zasáhla do podoby celé knihovny, byl předposlední člen rodu Gottfried Ignác Walldorf (zemřel 1739). Za jeho života byla knihovna značným způsobem rozšířena a z jeho popudu došlo k jejímu seřazení a katalogizaci. Setřídění knihovny prováděl kapucínský mnich Modestus pocházející z Valašského Meziříčí a proběhlo ve 30. letech 18. století, přesněji patrně v letech 1733–1734, neboť těmito roky je datována většina rukopisných vlastnických poznámek.² Aby bylo dosaženo jednotného vzhledu knihovny, byly při jejím pořádání natřeny hřbety knih bílou, popřípadě světle šedou barvou. Většinou byla na dolní okraj hřbetu napsána i signatura. Po této katalogizaci byla knihovna, umístěná v přízemí walldorfského sídla, vedena i nadále podle Modestova řazení. K jejímu rozšiřování však téměř nedocházelo, z pozdějších let jsou zde jen encyklopedická díla či aktuální právnické spisy.³

² Ve většině případů zní formulace rukopisných poznámek: „Ex Bibliotheca Illust. D. Ignatii Comitii Walldorff“, ale někde se setkáme právě s Modestovým jménem jako např. u CH-P-8 „Illust. D. Ignatii Comitii Walldorff mei perdilencitissimi Patroni Semper honorandissimi vivendo incolumnis Nestoreos numeret annos: hoc vovet Pater Modestus Capucinus Moravus Mezriczensis“.

³ Vladislav Dokoupil–Jaroslav Vobr, *Tisky 16. století z knihovny hrabat Chorynských ve Veselí nad Moravou a z knihovny bývalého jezuitského gymnasia v Brně*. Brno 1977.

Syn Gottfrieda Ignáce, také Gottfried Ignác, poslední mužský příslušník rodu, odkázal po své smrti v roce 1796 veškerý walldorfský majetek, tedy i knihovnu, synovi své sestry Marie Kajetány, Františkovi Kajetánovi Chorynskému (1761–1812). Takto Chorynští získali walldorfskou knihovnu, kterou bohužel k velké smůle ihned nezačlenili do své vlastní knihovny a zůstala uložena na walldorfském rodovém zámku v Želeticích, což se jí stalo osudným. V roce 1852 totiž došlo po průtrži mračen k protržení hrází dvou nedalekých rybníků a celé želetické sídlo bylo až do výšky prvního patra zatopeno vodou, zaplaveno bahnem a poničeno. Údajně se budova v mnoha místech bortila a podmáčená poklesla, proto byla na některých místech podepřena dřevem, aby se zabránilo zřícení.⁴ Jak již bylo řečeno, knihovna se nacházela v přízemí zámku, došlo k jejímu zatopení a celá tato katastrofa se jí dotkla výrazným způsobem. Protože bylo poškozeno celé sídlo, byly při opravách upřednostněny obytné místnosti a k vyklizení samotné knihovny došlo až po delší době. Poničené knihy byly vysušeny na trávníku v zámeckém parku a ty nejvíce znehodnocené byly rovnou odvezeny na kompost. Po vysušení byly zbylé knihy uloženy zpět, ale knihovna nebyla již uspořádána. O jejím žalostném stavu se zmiňuje i Mořic Trapp, který Želetice navštívil v roce 1859, aby z pověření moravského zemského výboru prohlédl knihovnu, jestli se v ní nenacházejí nějaká díla týkající se historie Moravy.⁵ Knihy zůstaly uloženy v Želeticích až do roku 1862, kdy došlo k prodeji sídla a celá knihovna byla převezena na hrad Sádek.⁶ Ale ani zde nebylo uložení knih ideální, sádecká knihovna nacházející se v několika místnostech nebyla v dobrém stavu, o jejím umístění se dovídáme z Vlastivědy Moravské: „*V zámku chovají sbírku šípů, starých viz knihovnu, která vlhkostí sklepní velmi trpí; obsahuje nejvíce latinské knihy rozmanitého obsahu ze XVI.–XIX. stol.*“⁷ Popisována je však méně využívaná část, neboť na Sádku bylo několik knihoven a poslední majitel Viktor Chorynský i jeho rodina byli vášnivými čtenáři. „*Večer, tak od devíti či půl desáté seděli všichni pohromadě a četli časopisy a romány. V knihovnách na zámku bylo hodně knih, francouzských, anglických a hlavně německých. České knihy tam nebyly. ...Byly tam i velké knihy v kůži vázané, samé studijní. Paní hraběnka říkala, že to má všechno prostudované... Odebírali také hodně časopisů a novin, především*

⁴ Václav Peřinka, Znojemský okres, *Vlastivěda Moravská*, Brno 1904, s. 534.

⁵ Historie knihovny viz Leopold Nopp, Katalog der gräfl. Chorinskischen Schlossbibliothek zu Veselí a. M., 1925 (CH-RKP-1).

⁶ Želetice se statky Žeroticemi a Domčicemi prodal Viktor Chorynský (1838–1901) za 425 000 latých Karlu Bedřichovi Kammelovi.

⁷ František Dvorský, Třebický okres, *Vlastivěda Moravská*, Brno 1906, s. 385.

*německých. České noviny neodebírali, ale někdy je také koupili, poněvadž komtesa i pan hrabě uměli česky.*⁸ Viktor Chorynský nechal vlastní knihovnu seřadit a zkatalogizovat, při této katalogizaci byly do knih tištěna razítka s vlastnickým údajem: „Bibliotheca Friderici Comitis Chorinsky in Arc. Sadek in Moravia MDCCCCVI“.⁹ V rukopisném katalogu bylo po utřídění uvedeno 1987 položek. Jsou zde dohromady zapsány rukopisy, knihy i časopisy. Sice se jednalo o knihy Viktora Chorynského, ale i tak byly některé z nich ve 20. letech 20. století spolu s walldorfskou knihovnou převezeny na sídlo jeho staršího bratra ve Veselí nad Moravou, kde se nacházela rodová knihovna Chorynských.

Vlastní knihovna Chorynských začala být vytvářena v 17. století. Počátek této knihovny lze bezpečně doložit k roku 1622, odkud pochází signovaný, zčásti vlastnoručně psaný rukopis Ctibora Chorynského, jehož vlastnická poznámka se objevuje i na některých tiscích.¹⁰ Je ale pravděpodobné, že Chorynští jako starobylý rod s počátky v 15. století, kdy jako držitelé Choryně působili ve službách olomouckého biskupa, vlastnili knihovnu či některé tisky již dříve. Původní knihovna jim mohla být zabavena spolu s dalším majetkem za třicetileté války, neboť byli aktivními účastníky stavovského povstání a především Stanislav Chorynský se podílel i na správě země.¹¹ Po třicetileté válce lze zaznamenat několikaletý úpadek rodu, ale již koncem 17. století si začínají znovu budovat své společenské postavení a postupně si vytvořili pozici, díky které se později dostali na vrchol společenské hierarchie a identifikovali se s příslušníky starší aristokracie, patřili k tzv. talárové šlechtě působící v panovnických službách.¹² K rozšíření jejich majetkových držav došlo v roce 1731, kdy František Karel Chorynský (1689–1741)

⁸ František Vlk–František Veselý, *Vzpomínky Anežky Tušerové na hrabata Chorynské ze Sádku, Vlastivědný sborník moravskobudějovicka*, II., 2008, s. 393. Viktor Chorynský (1874–1947) se přihlásil k německé národnosti, a proto s celou rodinou roku 1945 odešel do Rakouska.

⁹ Katalog je uložený v MZK, viz CH-RKP-106 Katalog der Bibliothek im Graf Chorinskyschen Schlosse Sadek in Mähren. Schloss Sade kam 17. 9. 1906. Julius Sladek, cand. iuris. Knihy jsou rozděleny do 20 okruhů podle obsahu (Altertümer, Diplomatie, Erdkunde, Genealogie, Geschichte, Heilkunde, Kriegswesen, Künste, Lehrwesen, Mechanik, Naturkunde, Rechenkunst, Rechtswissenschaft, Reisewerke, Sprachwissenschaft, Sternkunde, Theologie, Verkehrswesen, Weisheit, Wirtschaft). Brněnský rada Julius Sládek katalogizoval knihy i ve veselské knihovně o tři roky předtím „Haupt-Katalog im Bibliothek-Zimmer d. Schlosse Wessely“ (CH-RKP-105).

¹⁰ Vladislav Dokoupil, *Soupis rukopisů bývalé zámecké knihovny hrabat Chorynských ve Veselí n. Mor. uložených v Univerzitní knihovně v Brně*. Brno 1954.

¹¹ Jednomu z bratří, Stanislavu Chorynskému, byla konfiskace vyčíslena na 25 % taxované hodnoty statku.

¹² Jiří Kroupa, *Alchymie štěstí. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810*. Brno 2006, s. 28.

zdědil veselské panství od Jana Felixe Želeckého z Počenic.¹³ Se svojí manželkou Marií Kateřinou Kotulinskou¹⁴ měl pět synů a ti nejenže v roce 1764 získali pro svůj rod hraběcí titul a upevnili své postavení, ale také značně rozšířili rodový majetek.¹⁵ Jejich syn Matyáš František se stal prvním brněnským biskupem, Jan Nepomuk padl jako plukovník v roce 1760 u Torgova a Ignác Dominik se stal hejtmanem opavského a krnovského knížectví. Nejstarší syn František Jan sňatkem s Marií Kajetánou Walldorfovou spojil tyto dva rody a jejich syn František Kajetán Chorynský se stal v roce 1796 univerzálním dědicem Walldorfů.

Tisky nacházející se v rodové knihovně Chorynských pocházejí převážně ze 17. a 18. století, knihy z 18. století převládají. Nalezneme zde hlavně publikace tištěné německy, latinsky a francouzsky. Knihovnu Chorynských lze označit jako běžnou šlechtickou knihovnu, do které byla kromě publikací začleněna také velká sbírka grafických listů a obrazů, což bylo v této době běžnou praxí.¹⁶ V samotné knihovně nalezneme publikace snad ze všech vědních oborů, poezii i beletrii. Odrážejí se v ní také záliby jednotlivých členů rodu, aktuální dění v jejich životě, cesty do ciziny, jejich politické či společenské ambice, univerzitní studia i jejich profese, najdeme také architektonické publikace použité např. při přestavbě sídla nebo úpravy parku. Velké množství knih uložených v knihovně se věnuje ekonomickým a zemědělským tématům, způsobu hospodaření a vedení velkostatku, objevují se zde knihy zabývající se chovem dobytka, pěstování rostlin, publikace o škůdcích a další přírodovědně zaměřené publikace. Hojně zastoupena je zde právníká literatura, neboť i Chorynští působili u zemského soudu a byli přisedíci tribunálu. Knihovna odráží jednoho každého člena. Díky provenienčním poznámkám i dataci knih lze vysledovat a jejich zaměření či záliby, např. velké množství publikací z 18. století, pořízených Františkem Janem Chorynským (1728–1812), se věnuje zoologii, botanice a přírodním vědám. Jsou odrazem jeho budování zámeckého parku, exotických skleníků, sentimentální zahrady i přestavby sídla. Řada těchto knih je bohatě ilustrována. Dokladem

¹³ Statek Veselí koupil Maxmilián Želecký v roce 1710 za 165 000 zlatých od dcer Jana Urmény z Urmény. Jeho manželka a mladší také bezdětný bratr odkázali Veselí Františkovi Karlovi Chorynskému.

¹⁴ Díky ní se do rodinného archivu a knihovny Chorynských dostala řada dokumentů a knih Kotulinských.

¹⁵ *Státní archiv v Brně. Průvodce po archivních fondech*, 2. sv., Praha 1964, s. 195.

¹⁶ Katalog mědirytin uložených v knihovně je řazený v abecedním pořádku jmen umělců. Chorynští vlastnili řadu mědirytin od významných umělců do Aachena, Dürera, Piranesiho, Rubense, Titiana... v jejich grafické sbírce byla uložena také řada portrétů, panovníká galerie a známé osobnosti z různých oborů. G 144, kniha 7, inv. č. 6.

živého zájmu jsou pak četné rukopisné poznámky na okrajích textu či listy s poznámkami vkládané do knih.

Knihovna Chorynských byla z vlastní iniciativy hrabat Chorynských několikrát seřazena, což se částečně odrazilo i na její podobě. Poprvé k jejímu uspořádání došlo koncem 18. století, ještě předtím než získali walldorfskou knihovnu. Knihovnu seřadil a zkatalogizoval piarista Inocenc Aleš (1738–1810),¹⁷ vychovatel dědice Walldorfů, Františka Kajetána Chorynského a jeho čtyř bratrů. U Chorynských působil nejen jako vychovatel, ale např. doprovázel také Františka Kajetána Chorynského na jeho studiích jak v Olomouci, tak ve Vídni. Z vídeňských univerzitních studií vydal některá stylistická cvičení a závěrečné práce bratrů Chorynských.

Vlastní knihovnu Inocenc Aleš uspořádal podle jazyků a oborů a zároveň ji i zkatalogizoval. Katalog francouzských knih dokonce v roce 1790 vydal tiskem ve své vlastní tiskárně a věnoval ho svému zaměstnavateli Františkovi Chorynskému.¹⁸ Francouzský katalog obsahuje 754 položek řazených podle názvu, bez autorských údajů, pouze s poznámkou o počtu svazků a roce vydání. Ještě se do dnešní doby dochoval katalog německých a českých knih se 1 022 díly, datovaný rokem 1800, který již nebyl, díky zákazu soukromých tiskáren, vydán tiskem. „Verzeichniss der Deutschen Bücher in der Wesseler Bibliothek vom Jahre 1800. Nach derselben Ordnung/Nach dem Alphabethe.“¹⁹ Oba katalogy byly částečně doplňovány i po jejich vzniku až do 50. let 19. století rukopisnými poznámkami zachycujícími další přírůstky. Současně však ještě existuje další katalog s německými, francouzskými a latinskými knihami vydanými především v 80. a 90. letech 18. století, nejmladší do něj zaznamenaná kniha byla vydaná v roce 1805.²⁰

¹⁷ Narozen 9. 12. 1738 v Břeclavi, zemřel 24. 3. 1815 (podle Biographisches Lexikon zur Geschichte der böhmischen Länder 11. 9. 1810) v Mikulově. Moravský spisovatel, subrektor vídeňského Theresiana a vicerektor mikulovské piaristické koleje, vychovatel v rodině Chorynských. Viz P. Thoma Vinas a S. Aloysio, *Index Bio-Bibliographicus CC. RR. Matris dei Scholarum Piarum Qui in universo ordine pietatem, litteras ac scientias scriptis*, Vol. 1., Roma 1908, s. 224–225.

¹⁸ Le Catalogue des Livres Francois, qui se trouvent dans la Bibliotheque de Son Excellence Monsieur le Comte Francois de Chorinsky a Wessely. + Catalogue de Livres Francois selon leur Ordre Alphabetique. Par le P. Innocent Al. ** 1790 (CH-4.323).

¹⁹ CH-RKP-107 (Bib.XVI.F.15). Pořadí knih je řazené podle skříní a obsahu (Nach ihren Stoff oder Inhalt: Theologen, Juristen, Philosophen und Mathematiker; Künste = schöne Wissenschaften, Humanisten und Pädagogen; Kameralisten; Oekonomen; Geschichtschreiber und Reiseschreibungen; Geographische und Genealogische Bücher, Moralisten, Politiker und Statisten; Mechaniker; Dichter, Asceten, Medizinische oder Arzney = Bücher, Gebeth = Bücher).

²⁰ MZA, G 144, kniha 6, inv. č. 6.

Během řazení knihovny Inocencem Alešem došlo k vytvoření reprezentativního a uceleného vzhledu celé knihovny. Inocenc Aleš knihy při katalogizaci opatřil erbovním exlibris s legendou „Bibliothecae Wesseliensis“ a číslem. Stejně tak byla signatura objevující se na exlibris tištěna i na hřbety knih, které mají v této době jednotnou vazbu. Nejčastěji se setkáme s celokoženými vazbami s nápisovými hřbetními štítky nebo s polokoženými vazbami se zlaceným hřbetem s rostlinným ornamentem a se signaturou v dolní části hřbetu. Vazbou byly upraveny knihy nacházející se ve viditelných místech, tisky uložené v přízemní části, tzv. „Archiv,“ byly ponechány v nakladatelských vazbách, nebo dokonce nebyly ani rozřezány.

I v 19. století byla knihovna nadále rozšiřována, a to především o literaturu, která se dala využít v praxi. Bohužel ale v 19. století došlo také k poškození řady knih při požáru zámku ve Veselí v roce 1884.²¹ Naštěstí se ale požár nerozšířil do tak velké míry, že by zničil celou knihovnu, ale i tak některé tisky shořely, ohořely nebo byly pojičené vodou.

K posledním a velmi zásadnímu uspořádání knihovny došlo ve 20. letech 20. století. Vytvořený katalog knih je datován rokem 1925.²² Seřazením celé knihovny byl pověřen šlechtický archivář Leopold Nopp,²³ který předtím v letech 1909–1910 třídil i rodový archiv Chorynských a archiv veselského velkostatku. Přístup Leopolda Noppa k třídění archivů a vlastně i knihovny Chorynských byl velmi osobitý, navazoval na původní katalogizaci, kterou si přizpůsobil a upravil podle svých potřeb. Při pořádání knihovny postupoval stejným způsobem jako při seřazování všech šlechtických archivů. Většinou striktně nedodržel již vytvořený systém, nerespektoval charakter daného celku, ale všude používal věcné třídění, které vytvořil a kam zařazoval listy či tisky podle svého uvážení a podle toho, jakou jim sám připisoval důležitost. U knih pak zcela vycházel z názvů, které mohly být i zavádějící, a snažil se napasovat knihy do jím vytvořených

²¹ Vladislav Dokoupil, Rukopisy a staré tisky, in: *SVK 1808–1983*. Brno 1983, s. 117. MZA, G 144, kart. 58, inv. č. 227.

²² Katalog der gräfl. Chorinskischen Schlossbibliothek zu Veselí a. M. Im Jahre 1925 wurde die Bibliothek neu eingerichtet und dieser Katalog verfasst von Inspektor Leopold Nopp. gräfl. Magnisschen Archivär zu Strážnitz.

²³ Leopold Nopp (zemřel 1937), strážnický ředitel měšťanských škol, školní inspektor, regionální historik a archivář strážnických Magnisů. Kromě jejich rodinného archivu pořádal na začátku 20. století i řadu dalších šlechtických archivů např. archiv Salm-Reifferscheidů v Rájci, archiv Mitrovských, Belcrediů nebo Berchtoldů. Viz *Státní archiv v Brně. Příručka po archivních fondech*, 2. a 3. sv., Praha 1964.

skupin. Podle jeho řazení byla knihovna Chorynských rozdělena na 16 oborů,²⁴ do kterých byly vedle sebe dány knihy i rukopisy. V průběhu pořádání knihovny vytvořil Leopold Nopp také zmiňovaný katalog uvedený historií knihovny, za níž následuje seznam knih podle věcného řazení vedený podle názvů. Autor je často uveden pouze příjmením, vydavatelské údaje jsou velmi strohé, často je zachycen jen rok vydání. Je nutné ještě podotknout, že Leopold Nopp ve svém katalogu nerozepisuje konvoluty. Protože byly rukopisy věleněny do knihovny a netvořily zvláštní sbírku, jak je tomu dnes, jsou alespoň v katalogu rozlišeny a modře podtrženy. V Noppově katalogu jsou uvedeny pouze názvy, případně pouhým označením druhu bez bližších údajů (např. Philosophisches Werk, Manuscript). Podobným způsobem byly odlišeny i prvotisky, kterých je v knihovně pouhých 17 a jsou podtrženy červenou barvou. Právě při této katalogizaci došlo k sloučení vlastní rodové knihovny Chorynských s knihovnou Walldorfů a stejně tak byla do Veselí převezena i část knihovny Chorynských ze Sádku. Všechny knihy byly opatřeny razítkem se signaturou a místem uložení: Turm, Bibliothek a Archiv. V roce 1925 se v knihovně Chorynských nacházelo celkem 7 490 děl ve 11 859 svazcích a přes 2 000 sešitů pouze ve vydavatelské vazbě.²⁵

Takto seřazená knihovna byla instalována v několika místnostech, kde zůstala až do roku 1946, kdy ji získala jako německý konfiskát Moravská zemská knihovna, neboť za druhé světové války se Chorynští přihlásili k německé národnosti a v roce 1945 byli nuceni odejít do Vídně.²⁶ Po druhé světové válce došlo ve dvou vlnách v roce 1945 a 1948 k zestátnění prakticky všech zámeckých knihoven. Do majetku státu přecházely konfiskačními dekrety prezidenta republiky číslo 12/1945 Sb. a 108/1945 Sb. i zákony o nové pozemkové reformě číslo 142/1945 Sb., 44/1948 a 46/1948 společně s hrady a zámky, jejichž součástí byly.²⁷ Na základě těchto dekretů bylo 24. května 1946 zabaveno 12 745 knih a 2 043 sešitů²⁸ a celá knihovna Chorynských byla převezena do Brna. Protože

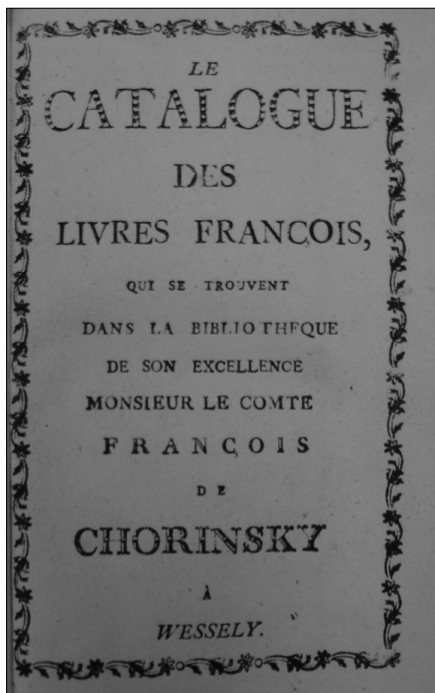
²⁴ Obory: Theologie, Philosophie, Beletrie, Pädagogik, Staatswissenschaft, Geschichte, Geographie, Philologie, Medicin, Naturwissenschaft, Mathematik, Kunst und Tätigkeiten, Bauwissenschaft, Gewerke und Technologie, Handelswissenschaft, Landwirthschaft.

²⁵ Vladislav Dokoupil, *Soupis prvotisků, spravovaných Universitní knihovnou v Brně. 9. Menší klášterní a zámecké knihovny*. Brno 1961. Leopold Nopp, *Katalog der gräfl. Chorinskischen Schlossbibliothek zu Veselí a. M., 1925* (CH-RKP-1).

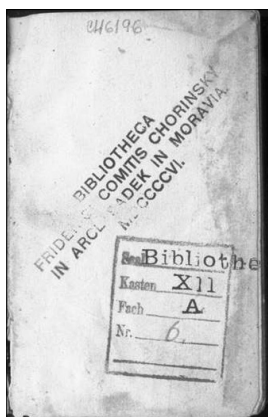
²⁶ Vladimír Nekuda (red.), *Veselsko*. Brno 1999.

²⁷ Petr Mašek, *Zámecké knihovny v zemích koruny české. Opera Romanica 1* (K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven), České Budějovice 2000, s. 43–52.

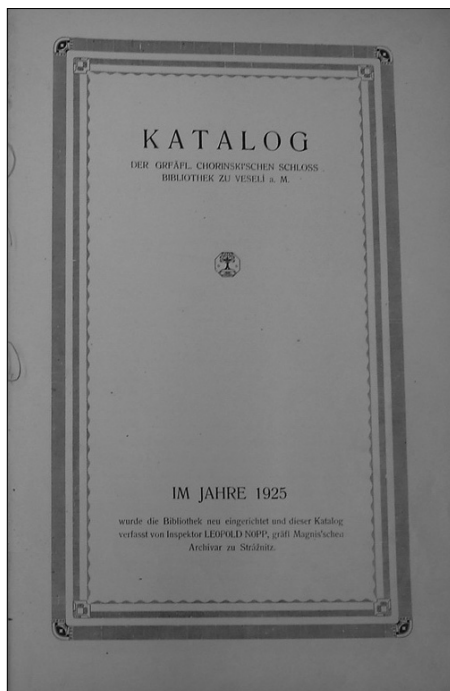
²⁸ Archiv MZK, 1946, podací číslo 1239. K odvezení knih došlo během období od 24. května do 14. června. Převoz knihovny prováděl Antonín Kučera.

Obr. 2: Titulní list katalogu francouzských tisků Inocence Aleše

Obr. 3: Razítka: katalogizace Viktora Chorynského a Leopolda Noppa

Obr. 4: Titulní list katalogu Leopolda Noppa